

Aan minister C. Schouten
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

Onderwerp: Brandbrief van dierenorganisaties i.v.m. 39 miljoen steun aan diertuinen in kader van dierenwelzijn.

18 februari 2021

Geachte mevrouw Schouten,

Wij hebben vernomen dat u 39 miljoen aan staatsgeld beschikbaar hebt gesteld voor diertuinen die in de problemen zijn gekomen door de corona pandemie. De 39 miljoen is een tegemoetkoming voor de verzorging van de dieren.

In de toelichting hierover lezen wij: "De financiële impact als gevolg van lagere bezoekersaantallen is dus groot. Diertuinen hebben als gevolg van de uitbraak van het coronavirus liquiditeitsbehoeften. Zoveel als mogelijk moet worden voorkomen dat op zich levensvatbare diertuinen in geldnood komen of zelfs failliet gaan. Geldnood of faillissement brengt enorme risico's voor het dierenwelzijn met zich mee. "....." Dieren die niet herplaatst kunnen worden of waarvoor geen ruimte is, zullen moeten worden geëuthanaseerd." Wij willen benadrukken dat het doden van gezonde dieren geen euthanasie is. Euthanasie is altijd uit vrije wil bij mensen en gebeurt bij een ondraaglijk en uitzichtloos lijden. Ook dieren kunnen euthanasie krijgen, maar dat is dan wel omdat een dier ernstig ziek is of ondraaglijk lijdt. Een gezond dier dood maken is dan ook in strijd met de code van dierenartsen (<https://www.knmvd.nl/app/uploads/2018/12/CODE-VOOR-DE-DIERENARTS-2010.pdf>).

Het doden van gezonde dieren in diertuinen omdat er geldnood is mag nooit een optie zijn. Wij zijn van mening dat diertuinen die gezonde dieren doden, uitgesloten moeten worden van de economische steun.

Wij hebben begrip voor het feit dat er 39 miljoen aan staatssteun wordt gegeven voor het welzijn van de dieren in diertuinen. Maar vinden de manier hoe de diertuinen een transitieplan moeten opstellen teleurstellend. Het transitieplan wat diertuinen moeten schrijven, schiet echter ernstig tekort. In dit plan moeten ze van de vier onderwerpen bedrijfsvoering, educatie, conservatie en dierenwelzijn telkens twee doelen omschrijven. Het is teleurstellend hoe armzalig de doelen voor dierenwelzijn omschreven zijn. In plaats van als voorwaarde voor dierenwelzijn op te nemen het stoppen van het doden van gezonde overtollige dieren, afkomstig uit de fokprogramma's die na een kort leven gedood worden, hoeven diertuinen slechts beleid te maken over de 'omgang met surplus dieren'.

Wij vinden het teleurstellend dat elke vorm van ambitie ontbreekt zowel aan de kant van de overheid als aan de kant van de diertuinen. Naar schatting gaat het hier om tussen de 3000 en 5000 dieren

die jaarlijks gedood worden in Europese dierentuinen. Het werkelijke aantal ligt hoogstwaarschijnlijk nog vele malen hoger omdat dit de dieren zijn uit fokprogramma's en hierbij niet meegerekend zijn al die kleinere dieren zoals kuikens en reptielen die dierentuinen uit eigen initiatief laten uitbroeden om enkel het geboren worden te laten zien om hen daarna achter de schermen te doden.

Het geven van de 39 miljoen aan staatssteun had ons inziens gekoppeld moeten zijn aan onderstaande belangrijke (dierenwelzijn) voorwaarden die nu geheel ontbreken:

1. In de dierentuin worden er geen gezonde dieren dood gemaakt omdat de dierentuin in financiële nood is of omdat de dieren door het fokken overtollig zijn.
2. De dierentuin stopt met fokken en start met een natuurlijke afbouw van het aantal diersoorten (Hierdoor komt er vanzelf meer ruimte voor de dieren die er nog zijn en minder kosten in de verzorging.).
3. De directeuren en eigenaren van dierentuinen dienen zelf ook hun dierentuin te helpen en een deel van hun salaris/vermogen hiervoor in te leveren. Zo heeft directeur Zevenbergen van Diergaarde Blijdorp een inkomen van 142.497 euro en gratis wonen, directeur Rembrandt Sutorius van dierentuin Artis een inkomen van 204.001 euro inclusief woning en heeft Dirk Lips die eigenaar is van Beekse Bergen, Dierenrijk, ZooParc Overloon en AquaZoo Leeuwarden een vermogen van 200 miljoen euro (zie <https://www.quotenet.nl/zakelijk/a32326895/quote-500-lid-dirk-lips-de-resorts-met-giraf-in-je-voortuin-gaan-weer-open/>).

Wij zijn het er uiteraard mee eens dat de dieren in dierentuinen niet moeten verhongeren en goede zorg dienen te krijgen. Maar deze staatssteun staat wel in schril contrast met de opvangcentra die inheemse dieren in nood helpen. Deze krijgen geen cent staatssteun ondanks al het goede werk dat zij verrichten.

U schrijft in uw brief dat het doel van deze regeling is het financieel ondersteunen om hiermee het dierenwelzijn en de maatschappelijke waarde van dierentuinen te waarborgen. Volgens u zijn de maatschappelijke taken van de dierentuin van groot belang voor het behouden van biodiversiteit en natuurbeheer. Maar als u geen essentiële voorwaarden stelt wordt het dierenwelzijn niet geborgd. Behalve het vermaak voor mensen is de maatschappelijke waarde voor het behoud van biodiversiteit en natuurbeheer betwistbaar. Een maatschappelijk, wetenschappelijk en politiek debat hierover achten wij noodzakelijk. Het is namelijk niet meer van deze tijd om dieren voor ons vermaak gevangen te houden. Er bestaan veel betere en effectievere methodes voor educatie en het behouden van biodiversiteit en natuurbeheer.

Nu wij zelf door de corona maatregelen beperkt worden in onze vrijheid en het daar moeilijk mee hebben, zou enige empathie voor het trieste lot van de dieren die hun hele leven opgesloten zitten voor ons vermaak op zijn plaats zijn. Laten we stoppen met het gevangen houden van dieren en ons richten op het beter beschermen van dieren in natuurreservaten. Dit kan met innovatieve technologieën zoals wildlifetrackers ontwikkeld door de Nederlandse social enterprise Smart Parks, zie <https://www.smartparks.org/>. Met deze trackers kunnen dieren dag en nacht gevolgd worden om hen te beschermen tegen stropers. Om kinderen en volwassenen toch te voorzien in educatie kunnen er dierenparken gebouwd worden met artificial intelligence. Denk aan een park met dierenrobots, 3D-brillen en hologrammen. Ook het bekijken van natuurfilms, het bezoeken van

natuurmusea en dieren bekijken in de natuur volstaat als educatie. Hiermee wordt de ouderwetse dierentuin overbodig en kan zij enkel nog ingezet worden als opvang voor dieren in nood.

Uit uw brief blijkt dat er door het kabinet nog gekeken gaat worden of de nu vrijgemaakte 39 miljoen voldoende is en dat er in december al een aanvullende reservering is gemaakt van 17 miljoen om eventuele nieuwe problemen te ondervangen. Wij verzoeken u dringend om onze voorgestelde voorwaarden te koppelen aan deze staatssteun en u open te stellen voor een maatschappelijk, wetenschappelijk en politiek debat over het bestaansrecht van de huidige dierentuinen in ons land.

In afwachting van uw reactie,

met vriendelijke groeten,

Sandra van de Werd
Comité Dierennoodhulp
E-mail: dierennoodhulp@hotmail.com
Postbus 94724
1090 GS Amsterdam

Chantal het Hart
Animal Earth

Hans Bouma
Dierenrechten Alliantie

Adrie van Steijn
Diervriendelijk Nederland

Bep de Boer
Rechten vooral wat leeft